

Verslag Architectuurraad (AR) | 06-10-2016 |

Aanwezig: Arjan Aarnink (CITO), Bart Ratgers (CvTE), Bram Gaakeer (OCW), Brian Dommissie (Kennisset), Gerald Groot Roessink (DUO), Henk Nijstad (Bureau Edustandaard / Kennisset), Hans Nouwens (TU delft, SURFmarket, Architectuurberaad HO), Dirk Linden (Kennisset CTO), Edwin Verwoerd (Iddink), Jacob Hop (saMBO-ICT, Aventus), Rob van der Staaij (ThiemeMeulenhoff, GEU), Joost van Dijck (VDOD, Rovict)

Afwezig: Frank Benneker (UvA, SURF-standaarden), Roberto Wiredu (Onderwijsinspectie), Paul de Wit (Van Dijk Educatie)

Alle hieronder genoemde presentaties staan op de [betreffende Edustandaard-pagina](#)

1. Opening, mededelingen, notulen, agenda

De concept-agenda wordt overgenomen.

De notulen van de bijeenkomst van 23 juni worden aangenomen. Joost van Dijck meldt dat hij per 31-12-2016 stopt met zijn activiteiten voor de VDOD. Er is inmiddels een vervanger (werkzaam bij Topicus) namens de VDOD, deze zal vanaf de volgende keer aanwezig zijn.

2. Werken onder architectuur, ROSA architectuurscan

1. Evaluatie ROSA-architectuurscan (ROSA-AS):

ROSA-architectuurscan: de Architectuurraad is zeer te spreken over de ROSA-architectuurscan. Het helpt om de discussie (in de Architectuurraad) te focussen op de belangrijkste ketenarchitectuur-aspecten (vergroot effectiviteit, versneld de discussie). Het helpt direct-betrokkenen en buitenstaanders om snel inzicht te krijgen waar een nieuwe standaard of andere vernieuwing past in het ROSA-landschap. En de adviezen die eruit voortvloeien voor indieners, ROSA-beheer etc zijn bruikbaar. Advies is strakker te letten op de product scope, dat bespaart tijd en maakt de bevindingen smarter. Daarnaast dient het besef er te zijn dat een ketenproject vaak meerdere architecturen heeft, de ROSA-AS beantwoordt niet alle vragen (bijv. over de business case). De vraag blijft nog open: hoe om te gaan met de backlog? Qua timing onderschrijft de Architectuurraad dat het waardevol is om zo vroeg mogelijk in het proces van een nieuwe standaard deze architectuurscan uit te voeren, al is het alleen al om met de ROSA-taal de knelpunten te beschrijven.

De ROSA-architectuurscan, besproken in het vorige overleg, is toegepast op de registratie van het RIO-informatiemodel dat ingediend is door de projectgroep RIO. Met deze architectuurscan worden alle architectuuraspecten van een vernieuwing, in dit geval een nieuw informatiemodel, in kaart gebracht met als referentie de ROSA. Dit kan leiden tot adviezen aan de ROSA (iets toevoegen, iets verbeteren, etc), aan de indiener (bijv. een suggestie dat elders in het onderwijsdomein overlap is met deze standaard) of aan derden. Tevens wil de architectuurscan alle betrokkenen in de ketens inzicht bieden waar deze vernieuwing past in het ROSA-landschap, zodat ze hun eigen positie kunnen bepalen.

Joost van Dijk geeft aan dat hij graag de business case ziet achter RIO, dat staat niet in de ROSA-architectuurscan. Remco geeft aan dat deze informatie thuishoort in bijv. de project startarchitectuur van (in dit geval) Doorontwikkelen Bron of van RIO, deze is nu nog geen onderdeel van de architectuurscan. Gezien het belang van deze informatie gaat Bureau ES bekijken of dit toegevoegd kan worden, met aandacht voor de relatie tussen de architectuurscan en het aanmeldformulier.

Er is discussie over de scope van de architectuurscan: in deze architectuurscan is de scope heel breed geïnterpreteerd. Er is gekeken naar het product 'RIO Informatiemodel', maar ook naar de context, waaronder de uiteindelijke impact op partijen, voorzieningen, processen etc. die ontstaat wanneer het informatiemodel wordt toegepast, en de relatie met lopende zaken zoals de Linked Data-POC die in aanbouw is. De Architectuurraad geeft aan dat het beide invalshoeken waardevol zijn, maar dat het voor de duidelijkheid beter is de scope van de bevindingen helder aan te geven. Dan is het voor de Architectuurraad duidelijker waarover een advies moet worden gegeven.

Bart Ratgers vraagt zich af: kunnen de ROSA, TripleA en HORA uit elkaar gaan lopen, en wie bewaakt dat dit niet gebeurt. Remco geeft aan dat de 3 genoemde architecturen zich op een verschillend niveau bevinden en dus ook een verschillende insteek hebben. Toch zouden ze goed in lijn met elkaar moeten zijn. Dat valt buiten deze beoordeling. De direct-verantwoordelijken van de 3 genoemde architecturen hebben de taak om de onderlinge samenhang te bewaken en afwijkingen te signaleren.

Er is discussie hoe om te gaan met de backlog-issues die ontstaan: wat is de prioritering, wie gaat ze oppakken, wat zijn de afspraken? Typisch vragen die horen bij een hoger niveau van 'werken onder architectuur'. De verbeteringen voor de ROSA kunnen opgepakt worden door Bureau Edustandaard (afhankelijk van tijd en prioriteit), maar wat verwachten we van adviezen aan de indiener en van suggesties aan derden? De Architectuurraad vraagt de indiener om binnen een termijn van enkele maanden (eerste bijeenkomst in 2017) te reageren op de adviezen. Daarnaast wordt bepaald of er urgente punten in de backlog staan die snel moeten worden opgepakt – dat is niet het geval. De overige punten worden verzameld door Bureau Edustandaard en meegenomen in de activiteiten in 2017.

2. **Advies over het RIO-informatiemodel:**

Jacob Hop leidt de discussie in met toelichten van de ontstaansgeschiedenis, de drijfveren, de scope. Essentieel is de flexibilisering van het model, en een enorme vergroting van de toegankelijkheid via API's en webservices. Het SION-programma heeft hier met belangrijke adviezen destijds een goede bijdrage geleverd – vastgelegd in de [Keten Startarchitectuur van Doorontwikkeling BRON](#). Er volgt een inhoudelijke discussie aan de hand van de inhoud van de ROSA-architectuurscan. De wens is om duidelijker de vraagstelling aan de Architectuurraad te stellen, ook in de agenda:

- Doel: advies tav. registratie RIO-informatiemodel aan de Standaardisatieraad vanuit samenhang & architectuur
- Is er iets in de architectuurscan van RIO dat een positief advies aan de SR in de weg staat?

Er volgt discussie over hoe het RIO-model zich verhoudt tot andere afspraken waarin informatie over instellingen en onderwijsaanbod een rol spelen, zoals de Hodex en XBRL.. De Architectuurraad stelt vast dat het RIO informatiemodel het eerste model is waarover op dit niveau afspraken worden gemaakt; andere modellen richten zich op specifieke sectoren of toepassingsgebieden. Daarmee wordt het advies gegeven aan (beheerders van) andere afspraken om te onderzoeken wat het RIO informatiemodel betekent voor hun roadmap.

Van de adviezen met betrekking tot IBP wordt geconstateerd dat deze valide zijn, maar geen betrekking hebben op het RIO-informatiemodel in zijn huidige status, maar spelen slechts bij een mogelijke

toekomstige uitbreiding van de scope van het RIO-informatiemodel. Deze adviezen dienen daarom gezien te worden als 'context'-advies, en niet als 'product'-advies.

Jacob Hop en Gerald Groot Roessink benadrukken de waarde van de ROSA-architectuurscan nogmaals vanuit het perspectief van de indieners: het helpt om een stapje terug te zetten en breder overzicht te krijgen op de breedte en diepte van de architectuurimpact. Daarbij is het heel waardevol gebleken dat die scan door een 'onafhankelijke externe' werd uitgevoerd. Het zou nuttig zijn de KSA destijds van Doorontwikkeling Bron te evalueren en updaten.

Advies Architectuurraad tav. het ingediende RIO-informatiemodel:

De Architectuurraad besluit positief te adviseren over de registratie van het RIO-informatiemodel, met de toevoeging dat het RIO-informatiemodel een grote bijdrage is voor het oplossen van lang bestaande knelpunten in vele ketenprocessen. De raad neemt de adviezen uit de ROSA-architectuurscan die betrekking hebben op het product RIO Informatiemodel over, en vraagt de Standaardisatieraad die adviezen aan de projectgroep over te brengen. Daarbij wordt geadviseerd dat de indiener op de eerste bijeenkomst van de AR in 2017 reageert op de adviezen uit de architectuurscan. De adviezen over de context worden ter kennisgeving aangeboden aan de Architectuurraad

Instemmingsprocedure:

A. zijn er schriftelijke bezwaren binnengekomen?

B. Verkenning en discussie: Wie heeft er een duidelijke inhoudelijke mening over dit onderwerp?

- + duidelijke mening: Wie van deze groep heeft een bezwaar? --> bespreken van de argumenten
- + geen duidelijke mening: Wie heeft er een onduidelijk gevoel? --> aftasten, toelichting.

C. stemming over het voorstel:

- + Voor
- + Inhoudelijke bezwaren (beschrijven tbv de besluitvorming in de standaardisatieraad)
- + Onthouding

3. ROSA-wiki

Remco de Boer geeft aan dat er met volle kracht wordt gewerkt aan de ROSA-wiki. De structuur was tot nu toe top-down gevuld, op basis van resultaten uit het SION-programma. Bureau Edustandaard is nu echter gestart om de wiki veel rijker te maken door bottom-up inhoud toe te voegen. De werkwijze is iteratief: eerst op hoofdlijnen toevoegen in het ROSA-metamodel, met nog een beperkt aantal verbindingen in de wiki-zelf. Bijv. alle bekende bouwstenen en (GDI-)voorzieningen. En uitbreiden, verrijken, verbeteren als er vraag ontstaan en/of als er ontwikkelingen zijn die updaten nodig maken. Dat betekent ook dat er niet alleen maar 'referentie architectuur' in de wiki zit, en bijvoorbeeld ook al informatie over architectuur-onderdelen die nog in ontwikkeling zijn. De ROSA-wiki kan zo daadwerkelijk een startpunt worden voor bijv. ketenprojectleiders en –architecten om te vinden wat er al aan architectuur en best-practices beschikbaar is in de onderwijsketens, sneller en effectiever hun projecten kunnen beschrijven in een meer eenduidige ROSA-taal en sneller knelpunten kunnen benoemen en de juiste experts raadplegen.

Met de oude manier van werken ontwikkelt de ROSA-wiki zich erg traag, de wiki verouderd en geeft bovendien slechts een fractie weer van wat er aan ketenarchitectuur beschikbaar is en gaat komen: dat helpt niet.

De Architectuurraad vindt de gekozen aanpak een goede, nuttige ontwikkeling, maar stelt wel vast dat het essentieel is om de status van onderdelen van de ROSA te kennen: is het referentiearchitectuur, is er architectuurontwikkeling ergens in een ketenproject, is het nog in concept? Wat is de waarde. Remco geeft aan dat hiertoe status-informatie is toegevoegd aan de wiki

Advies Architectuurraad tav. de ROSA-wiki:

Hele goede ontwikkeling om de ROSA-wiki actief uit te breiden met een bottom-up aanpak, en niet alleen met referentiearchitectuur en standaarden, maar ook met architectuur-in-ontwikkeling. De ROSA-wiki kan de centrale plek ('startpagina') zijn voor ketenarchitecten, -projectleiders etc. het biedt handvatten voor een projectleider om grip te hebben op de kwaliteit tav. ketenarchitectuur. Essentieel is dat de status van wiki-onderdelen duidelijk moeten zijn. Hier moet de AR in control zijn en blijven.

3. Voorstel nieuwe werkgroep: domein Toetsen

Bart Ratgers pakt de draad op van zijn oproep op de vorige bijeenkomst (23 juni). Na overleg tussen het CvTE, OCW (Bram Gaakeer) en Bureau Edustandaard is het voorstel om een Edustandaard-werkgroep te starten die zich gaat richten op het Toetsdomein. Op dit moment is het semantische & procesmodel al verregaand uitgewerkt en wordt een review-ronde langs de belangrijkste betrokkenen georganiseerd (oktober-november). De eerste grote activiteit van deze nieuwe werkgroep zou de inventarisatie zijn van het publiek & private architectuurlandschap, met identificatie van de belangrijkste knelpunten en kansen. Dat kan input zijn voor bijv. de doorontwikkeling van Facet, maar is zeker niet hiertoe beperkt. Jacob Hop geeft bijv. aan dat vanuit het MBO ook het CBR en EXIN relevant zijn om mee te nemen. Hans Nouwens wil vanuit het HO ook het internationale aspect meenemen; de IMS-standaarden die wereldwijd steeds meer worden gebruikt (in m.n. HO) zijn ook onderdeel van de scope. Joost van Dijck geeft namens de VDOD aan dat de PO Eindtoets, methode (on)gebonden toetsen en QWERTY in scope moeten zijn.

Advies Architectuurraad:

De Architectuurraad is positief en stelt vast dat een dergelijke gestructureerde aanpak een stimulans kan geven voor het werken onder architectuur voor dit domein; dit zou tevens een showcase kunnen worden voor andere domeinen. Werken onder architectuur vergt ook dat er voldoende inhoud beschikbaar is, en daar gaat dit project bij helpen. Belangrijk is wel dat de scope zich moet beperken tot het pre-competitieve domein. De leden zeggen hun medewerking toe.

4. Introductie & architectuuraspecten 'Nummervoorziening (NV)'

Marc Fleischeuers start de presentatie met een korte introductie van de NV in het bestelproces van het Leermiddelen (ECK) domein. Hij laat een ArchiMate overview zien van een (handmatig gemaakt) overzicht van architectuuraspecten van de Nummervoorziening adhv. ROSA: relaties met (ECK en ROSA-) principes, ketenprocessen, semantiek/attributen. Walter Grabner geeft aan dat de NV inmiddels is opgenomen in de ROSA-wiki, en dat de relaties binnenkort worden verrijkt nav. deze presentatie. Marc geeft aan welke consequenties uitbreiding van het toepassingsgebied naar bijv. Toetsdomein en Overstap

(OSO) domein kan hebben op bijv. zeggenschappen, levensduur etc van ketenpseudoniemen. De ECK-id zou dus op termijn ook te gebruiken zijn voor bijv. DUO in hele andere processen dan de leermiddelenketen, zeker nu door de ontwikkelingen met eID en de aangepaste wettelijke basis de toepassing van de NV flink wordt verbreed.

Rob van der Staaij licht slide 9 toe: zijn zorgen dat de keuze van een sector-gevonden id negatieve privacy en efficiency consequenties heeft. Hij spreekt namens de GEU, maar ook als ervaren consultant in dit werkveld. Rob geeft aan dat bijv. binnen het hele bedrijf Shell ook sprake is van 1 id. Echter, dit betreft wel 1 samenhangende juridische entiteit, terwijl het kenmerk van de NV juist is gebruik in ketens door meerdere verschillende organisaties. De Architectuurraad erkent en deelt de zorgen van Rob. Het privacy bewustzijn van m.n. de scholen een risico is in deze processen: even bellen vanuit de ontvangende VO-instelling met de latende PO-school voor wat extra gegevens is zo gebeurd. Brian geeft aan dat uiteindelijk de 'digitale ruimte' van de leerling een goede oplossing is: de leerling beheert zijn eigen dossier en bepaalt wie toegang krijgt tot zijn gegevens; de school kan dan ook gemandateerd zijn. Voor de korte termijn moeten de zorgen van Rob worden afgedekt met een flinke investering in het privacy bewustzijn van m.n. betrokken medewerkers van scholen.

9. Rondvraag en w.v.v.t.k.

Genoteerde architectuur-backlog nav. deze bijeenkomst:

architectuuraspect	datum in	bron	issue / aandachtspunt	actiehouder (initiatief):
ROSA-architectuurscan	6-10-2016		<ul style="list-style-type: none"> Kan de business case (rechtvaardiging) ook toegevoegd worden Beperk de scope tot het ingediende product, c.q. de ingediende documentatie. Andere bevindingen zijn waardevol, maar geef duidelijk de positie hiervan aan (nl. betrekking hebbend op de context, niet op het product) Omgaan met backlog: prioriteer urgente en belangrijke kwesties, de rest meenemen in jaarplanning 	Bureau Edustandaard
ROSA-wiki	6-10-2016		Bureau Edustandaard stuurt email aan de Architectuurraad ter goedkeuring van alle (voorgenomen) wijzigingen en verbeteringen	Bureau Edustandaard
Keten Startarchitectuur DoB	6-10-2016		<ul style="list-style-type: none"> Evaluatie bijdrage van de KSA aan het proces; updaten van de inhoud 	Gerald Groot Roessink / Bureau Edustandaard
voorziening	6-10-2016		Nummervoorziening in de ROSA-wiki opnemen, met rijkere koppelingen (metamodel)	Bureau Edustandaard